

Вище перелічені зростаючі вимоги викликані трансформацією української економіки в світову і необхідністю підвищення, в зв'язку з цим, достовірності аудиторських висновків рівень яких залежить від якості аудиторських послуг. Якість це не тільки високий освітній рівень, багаторічний практичний аудиторський досвід, система постійного навчання і підвищення кваліфікації, але й система деталізованого планування організації аудиторського процесу на підготовчій, стадії перевірки та заключній стадії, яка базується на системі робочих документів всього процесу перевірки. Тільки такий підхід забезпечить високий рівень доказовості при формуванні аудиторського висновку.

Забезпечити якість аудиторських послуг, і, особливо з обов'язкового аудиту великих акціонерних товариств, можуть тільки аудиторські фірми які мають достатній штат досвідчених і високо-

Гришко Н. В.,
д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри «Облік та аудит»,
Скубак Ю. А.,
студент,
Донбаський державний технічний університет

АУДИТ ВИТРАТ ПО ЦЕНТРАХ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ НА ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Аудит витрат на промислових підприємствах є найважливішою і, в той же час, найскладнішою частиною аудиторської перевірки. Метою аудиту витрат є встановлення достовірності і правильності складання первинних документів щодо визначення витрат, повноти та своєчасності їх відображення в облікових регістрах згідно з чинним законодавством.

Аудиторська перевірка витрат підприємства ускладнюється тим, що українські аудитори використовують власні розробки щодо проведення аудиту витрат підприємства, які не опубліковані в економічних наукових виданнях. Як результат: збільшення термінів здійснення перевірки, зниження якості, ефективності і результативності аудиту. Крім того, взагалі не приділено увагу зовнішнього аудиту витрат по центрах відповідальності при застосуванні трансфертного ціноутворення.

Центри відповідальності дають змогу найбільш ефективно об'єднати на підприємстві функції менеджменту: організацію, облік, аналіз, контроль, мотивацію і планування. Трансфертне ціноутворення представляє собою процес, у якому приймають участь дві сторони: центр відповідальності, що передає виготовлену продукцію, і центр відповідальності, що приймає дану продукцію з метою її наступного споживання або переробки.

Аудиторська перевірка формується у певній послідовності. Найчастіше аудитори проводять перевірку від загального до конкретного. Тобто, якщо аудитор перевіряє велике підприємства, яке в своїй організаційній і виробничій структурі має багато центрів відповідальності (наприклад, металургійне підприємство), то він повинен перевірити дані фінансової звітності щодо витрат кінцевого продукту, а потім вже в зворотному порядку дослідити відповідність і правильність нарахування витрат і формування собівартості кожного проміжного продукту. Аудит витрат при трансфертному ціноутворенні на підприємстві ускладнюється тим, що потрібно дослідити не тільки відповідність формування трансфертної вартості в центрах відповідальності нормативним документам підприємства, але й податковому законодавству. Це пов'язано з тим, що метод трансфертного ціноутворення не відповідає податковому законодавству щодо обліку витрат і формуванню собівартості продукції.

Під час проведення аудиту витрат по центрах відповідальності необхідно виконати такі завдання: перевірити повноту та своєчасність документування операцій, пов'язаних з відображенням витрат центру; розглянути дотримання наказу про облікову політику щодо формування собівартості продукту центру; впевнитися в правильності нарахування витрат і формування собівартості продукту центру; дослідити доцільність, обґрунтованість та раціональність формування трансфертної ціни проміжного продукту.

Важливим аспектом аудиторської перевірки є дослідження стану внутрішньогосподарського контролю центру відповідальності. Для цього потрібно провести тести контролю щодо відповідності операцій нормативним документам, вхідній і вихідній документації тощо.

Щоб виконати поставлені перед аудитором завдання необхідно виконати певні процедури контролю, а саме: перевірка та затвердження проведених контрольних звірок між центрами відповідальності; перевірка арифметичної точності записів; дослідження роботи автоматизованої обробки даних; перевірка аналітичних рахунків центрів відповідальності і зведеної облікової

інформації по підприємству в цілому; контроль і правильність документування тощо.

Отже, аудит витрат по центрах відповідальності при трансфертному ціноутворенні не розглядався науковцями. Хоча багато аудиторських фірм пропонують зараз послуги щодо організації трансфертного ціноутворення на підприємствах, але жодна з них не хоче ділитися досвідом перевірки трансфертного ціноутворення і витрат на підприємствах. Це ускладнює процес перевірки, що призводить до пошуку шляхів ефективного проведення аудиту кожним аудитором самостійно.

Жарікова О. О.,
*здобувач кафедри аудиту,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»,
старший викладач кафедри обліку та аудиту,
Севастопольський національний технічний університет*

ВПЛИВ ГАЛУЗЕВИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПІДПРИЄМСТВ СУДНОРЕМОНТУ НА АУДИТ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ

Питання методики та організації аудиторської перевірки необоротних активів, вивчення особливостей її проведення на підприємствах різних організаційно-правових форм досліджували вітчизняні вчені Н.Т. Білуха, Ф.Ф. Бутинець, Я.А. Гончарук, Н.І. Дорош, В.П. Завгородній, В.О. Зотов, Л.П. Кулаковська, О.А. Петрик, І.І. Пилипенко, Ю.В. Піча, О.Ю. Редько, В.С. Рудницький, В.Я. Савченко, Д.Є. Свідерський та ін.

У своїх працях О.А. Петрик, В.Я. Савченко, Д.Є. Свідерський зазначають, що проведення аудиту необоротних активів є відповідальним етапом аудиту діяльності підприємства взагалі, що зумовлено складністю та важливістю обліку складових таких активів, їх значним впливом на фінансові показники підприємства [1].

Якщо аудиторська перевірка необоротних активів замовлена підприємством окремо, тоді за характером виконаної аудиторської роботи вона розглядатиметься як аудит фрагменту фінансової звітності судноремонтного підприємства. Його загальна мета полягає в набутті впевненості, що фінансова звітність, зокрема розділ I «Необоротні активи», складений у відповідності до П(С)БО, а для підприємств — публічних акціонерних товариств — і за МСФЗ.